คำอธิบายการกรอกข้อมูลในแบบหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
สำหรับแบบหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ประเภทร่างกฎหมาย*

อ้างถึง (ถ้ามี) เช่น หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องนี้

ตัวอย่าง
- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/.... ลงวันที่ ....

สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี)

๑. ร่าง.....

๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒)

๓. สรุปสาระสำคัญของร่าง.....

๔. ตารางเปรียบเทียบในกรณีแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพระราชบัญญัติ/ร่างอนุบัญญัติที่มีอยู่แล้ว

๕. รายการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น (ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒)

๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น (ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒)

๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒)

๘. แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญและกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว (เฉพาะกรณีเสนอร่างพระราชบัญญัติ)

๑. <u>เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี</u>

ระบุข้อกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี คำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือเหตุที่กำหนดให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี โดย**จะต้องมีความสอดคล้องกับมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘** ดังนี้

- กรณีเป็นกฎหมายที่ออกตามกฎหมายแม่บท เช่น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญออกตามรัฐธรรมนูญมาตรา.... ร่างพระราชบัญญัติ... มาตรา... ให้อำนาจในการออกร่างกฎหมาย.... เป็นต้น

ตัวอย่าง
- โดยที่มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

---

* ๑. กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชกำหนด ต้องจัดทำสิ่งที่ส่งมาด้วยรายการที่ ๑ - ๘
๒. กฎหมายระดับอนุบัญญัติ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ฯลฯ
๒.๑ อนุบัญญัติที่เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ต้องจัดทำสิ่งที่ส่งมาด้วยรายการที่ ๑ - ๗
๒.๒ กฎหมายระดับอนุบัญญัติอื่น ๆ ต้องจัดทำสิ่งที่ส่งมาด้วยรายการที่ ๑, ๓, และ ๔ (ถ้ามี)

ตัวอย่าง (ต่อ)
- เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม จึงจำเป็นเสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....
- โดยที่มาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ บัญญัติว่า เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ คณะกรรมการอาจเสนอรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของมาตรฐานก็ได้ และเพื่อกำหนดให้ผลิตภัณฑ์..... เป็นไปตามมาตรฐาน จึงต้องเสนอร่างกฎกระทรวง....

- กรณีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรี เช่น มติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้มีการจัดทำร่างกฎหมายหรือพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย

ตัวอย่าง
- คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ เห็นควรให้มีมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของผู้กู้ซึ่งยังไม่มีงานทำหรือมีงานทำแต่มีรายได้ขั้นต้นไม่พียงพอที่จะนำมาชำระหนี้ตามสัญญา จึงมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการับไปดำเนินการยกร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้เป็นการด่วน

---

๒. <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u> ระบุกำหนดเวลาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ที่จะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและกำหนดเวลาช้าสุดที่คณะรัฐมนตรีจะต้องมีมติเพื่อให้ทันการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการมีข้อมูลที่ชัดเจนในเรื่องความเร่งด่วนจะทำให้สามารถนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีได้ทันตามกำหนดเวลา โดยหากการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวยังไม่มีกำหนดเวลาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม หรือการหากไม่มีความเร่งด่วนในการดำเนินการ ให้ระบุว่า “ไม่มี”

ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐต้องนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๑ – ๒ สัปดาห์นับแต่ส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก็จำเป็นจะต้องระบุกำหนดเวลาที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งอธิบายถึงเหตุผลความจำเป็น และกำหนดเวลา (Timeline) รวมถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมภายหลังจากนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว

กรณีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่ออนุวัติการตามความตกลงระหว่างประเทศ

ตัวอย่าง
- โดยที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกของ Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีอากรขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development) **หากประเทศไทยไม่สามารถตรากฎหมายที่รองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลฯ ได้ทันภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๖ ประเทศไทยจะถูก** Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes **พิจารณาเป็นประเทศที่ไม่มีความโปร่งใสทางด้านภาษี** และจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศและผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรงโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้

กรณีการออกกฎหมายลำดับรองตามมาตรา ๒๒ ประกอบมาตรา ๓๙ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกรณีที่เป็นการออกกฎหมายลำดับรองตามกฎหมายแม่บท หากมีกรอบเวลากำหนดให้ระบุด้วย

ตัวอย่าง

- พระราชบัญญัติเงินทดแทน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ และมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยความในมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้มีการออกร่างกฎกระทรวงเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และ**เป็นไปตามกรอบระยะเวลาในแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่กำหนดให้ต้องเสนอร่างกฎกระทรวงดังกล่าวภายในวันที่....** กระทรวงแรงงานจึงขอเสนอร่างกฎกระทรวงค่ารักษาพยาบาลที่ให้นายจ้างจ่าย พ.ศ. .... ร่างกฎกระทรวงค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานที่ให้นายจ้างจ่าย พ.ศ. .... และร่างกฎกระทรวงเงินค่าทำศพ พ.ศ. .... รวม ๓ ฉบับ มาเพื่อดำเนินการ

กรณีการเสนอร่างกฎหมายที่มีเงื่อนเวลาในการบังคับใช้ต่อคณะรัฐมนตรี

(๑) การเสนอร่างกฎหมายที่มีเงื่อนเวลาในการใช้บังคับต่อคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณารูปแบบความเหมาะสมของกฎหมาย โดยหากมีระยะเวลาเพียงพอให้จัดทำเป็นร่างพระบัญญัติในลำดับแรก หากมีความจำเป็นต้องตราเป็นพระราชกำหนด ให้พิจารณาให้เป็นไปตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย โดยหน่วยงานของรัฐคำนึงถึงระยะเวลาในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการตรากฎหมายที่ต้องไม่กระชั้นชิดกับวันใช้บังคับ

(๒) กรณีร่างพระราชกฤษฎีกาที่มีเงื่อนเวลาการใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่เพียงพอต่อการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และมีระยะเวลาเพียงพอต่อการเสนอเรื่องไปยังสำนักงานองคมนตรีโดยไม่กระชั้นชิดกับวันที่มีผลการใช้บังคับ โดยเฉพาะการเสนอขอขยายระยะเวลาของมาตรการต่าง ๆ ที่มีเงื่อนเวลาในการใช้บังคับซึ่งต้องออกกฎหมายรองรับ

(เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การเสนอร่างกฎหมายที่มีเงื่อนเวลาในการใช้บังคับต่อคณะรัฐมนตรี หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว๓๔๘๓ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔)

ตัวอย่าง

- เพื่อให้มีกฎหมายบังคับใช้ภายใน.... เนื่องจาก ...(ระบุเหตุผล)... จึงเห็นควรเสนอร่างกฎหมาย.... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา
- โดยที่มาตรการ..... จะสิ้นสุดลงในวันที่ ..... การเสนอร่างกฎหมายเพื่อขยายระยะเวลามาตรการ..... จึงมีความเร่งด่วนมาก

๓. <u>สาระสำคัญและข้อเท็จจริง</u>

- **ระบุความเป็นมาของเรื่อง**ที่จะเสนอและสภาพปัญหาเพื่อปูพื้นฐานของเรื่องให้คณะรัฐมนตรีได้มีข้อมูลย้อนหลังประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

ตัวอย่าง

- เนื่องจากวาฬสีน้ำเงิน (*Balaenoptera musculus*) เป็นสัตว์ที่มีแหล่งอาศัยในพื้นที่ทางทะเลระหว่างประเทศ โดยในอดีตถูกล่าจับเป็นจำนวนมากเพื่อนำเนื้อและไขมันมาใช้ประโยชน์ ในประเทศไทยมีข้อมูลการพบเห็นวาฬสีน้ำเงินเฉพาะทางฝั่งทะเลอันดามันเพียง ๓ ครั้ง ซึ่งเป็นผลกระทบจากแหล่งอาหารของวาฬสีน้ำเงินลดลงและการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นกรดของน้ำทะเล รวมทั้งการสะสมสารปนเปื้อนในทะเลซึ่งส่งผลต่อการสืบพันธุ์ ทำถูกขึ้นบัญชีสถานภาพให้เป็นชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ในระดับโลก (IUCN Red List) และในประเทศไทย (Thailand Red Data) เพื่ออนุรักษ์จำนวนวาฬสีน้ำเงิน จึงจำเป็นต้องกำหนดให้เป็นสัตว์สงวน

- เนื่องจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม..... ได้ประกาศใช้มาเกิน ๕ ปีแล้ว ทำให้ไม่มีความทันสมัย ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการและมาตรฐานสากลที่ใช้ในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีความปลอดภัย สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงเห็นควรเสนอให้ยกเลิกมาตรฐานเดิมและกำหนดมาตรฐานขึ้นใหม่ โดยได้จัดทำร่างกฎกระทรวง..... มาเพื่อเสนอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

- **ระบุสิ่งที่ดำเนินการมาแล้ว** เช่น การอนุมัติ/ให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการที่กฎหมายแม่บทกำหนด การพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างกฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมาย การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เป็นต้น

ตัวอย่าง

- (หน่วยงานเจ้าของเรื่อง) ได้นำร่าง..... เสนอคณะกรรมการ..... แล้ว ในการประชุม..... เมื่อวันที่..... และคณะกรรมการ..... ได้มีมติ.....

การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมาย

- ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย ดังนี้

๑. รับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง (law.go.th) ไม่น้อยกว่า ๑๕ วันและจะใช้วิธีการอื่นด้วยก็ได้ เช่น การจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย การส่งหนังสือถามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง เป็นต้น

๒. จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นหลังครบกำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย (๑) ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น (๒) สรุปความเห็นในแต่ละประเด็นของฝ่ายต่าง ๆ (๓) การปรับปรุงหรือไม่ปรับปรุงร่างกฎหมายตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย

๓. เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง (law.go.th) และจะใช้วิธีการอื่นด้วยก็ได้

* ทั้งนี้ ในกรณีการจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ร่างกฎหมายที่มิได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชน ร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นโดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ หรือร่างกฎหมายอื่นที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นว่าจำเป็นแล้ว ให้ถือว่าได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นโดยชอบแล้ว และหน่วยงานของรัฐจะไม่เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นหรือจะเปิดเผยตามที่เห็นสมควรก็ได้

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

- หน่วยงานของรัฐต้องกระทำอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยให้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาและจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย โดยให้จัดทำตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด และอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายสำหรับการดำเนินการตามภารกิจนั้น

๒. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๓. สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ต้องถูกจำกัด

๔. ภาระหรืออุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน อันเนื่องมาจากการมีกฎหมายนั้น

๕. ผลกระทบต่องบประมาณ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

๖. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๗. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ อุปกรณ์ และงบประมาณที่ต้องใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๘. การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (ถ้ามี)

ทั้งนี้ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายให้เป็นไปตามแบบแนบท้ายแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

- หน่วยงานของรัฐเปิดเผยรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบผ่านระบบกลาง และจะใช้วิธีการอื่นใดด้วยก็ได้

- โดยที่**กฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕** ได้**กำหนดให้ร่างกฎบางประเภทต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายด้วย** ได้แก่

๑. **ร่างกฎที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการขออนุญาต** ขออนุมัติ ขอความเห็นชอบ จดทะเบียน ขึ้นทะเบียน แจ้ง ขอประทานบัตร ขออาชญาบัตร

๒. **ร่างกฎที่กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง** หรือโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง **ในการประกอบอาชีพ**หรือดำรงชีวิตของประชาชน **หรือในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ** หรือยื่นเอกสารใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐ บรรดาที่มิใช่ร่างกฎตามข้อ ๑

ทั้งนี้ ร่างกฎที่ต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าว**ไม่รวมถึง**ร่างกฎเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ร่างกฎที่มิได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชน ร่างกฎที่จำเป็นต้องตราขึ้นโดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ หรือร่างกฎอื่นที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน

[พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “**กฎ**” **หมายความว่า กฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง** (พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ) **บรรดาที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ หรือกระทบต่อสถานะของบุคคล**]

ตัวอย่าง
- สมอ. ได้มีหนังสือขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นต่อร่าง.... จำนวน ... หน่วย ได้แก่ .... ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวเห็นชอบด้วย/มีความเห็นเพิ่มเติมว่า.....
- สมอ. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนที่เกี่ยวข้องแล้ว และได้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อใช้ประกอบการรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทาง .... ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่..... รวม .... วัน โดยผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเห็นชอบ/ไม่เห็นชอบต่อเรื่องดังกล่าว
- สมอ. ได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายโดยได้เผยแพร่เอกสารดังกล่าวผ่านทางช่องทาง..... แล้ว

---

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

ระบุสาระสำคัญของร่างกฎหมาย และหากเป็นการเสนอกฎหมายเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้จัดทำตารางเปรียบเทียบกฎหมายที่มีอยู่เดิมและร่างกฎหมายที่เสนอในครั้งนี้

กฎหมายเดิม	ร่างกฎหมายที่เสนอ	หมายเหตุ

---

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

- **ระบุประโยชน์**ที่ประเทศไทยและ/หรือภาคส่วนต่าง ๆ จะได้รับจากการดำเนินการในเรื่องนี้

ตัวอย่าง
- **ประโยชน์ที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับ**จากมาตรการตามร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย) ได้แก่ ๑. ดึงดูดการลงทุนถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศในประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ ๓,๕๐๐ ล้านบาท ๒. กระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ๓. ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวตามรอยภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียง

- **ระบุผลกระทบ**ที่จะเกิดขึ้น โดยหากดำเนินการในเรื่องนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มใดบ้าง รวมถึงหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมการเพื่อรองรับอย่างไร

ตัวอย่าง
- **ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น**จากร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เมื่อมีการประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วจะทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรเตรียมอาชีวศึกษาได้ ซึ่งขณะนี้การจัดการเรียนการสอนในระดับดังกล่าวได้มีการดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๐ และจะจบการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ **แต่หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถใช้บังคับได้ทันก่อนที่นักเรียนจะสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จะส่งผลให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรเตรียมอาชีวศึกษาก่อนร่างพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ไม่สามารถใช้คุณวุฒิเพื่อสมัครเข้าศึกษาในระดับที่สูงกว่าได้** ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรมีมาตรการทางบริหารในการเยียวยานักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถใช้บังคับได้ทันตามระยะเวลาดังกล่าว

๖. <u>ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้</u>

- **ระบุจำนวนเงินและแหล่งที่มาของเงิน**ที่ต้องการใช้ในเรื่องนี้ สำหรับกรณีขอใช้งบประมาณแผ่นดิน ให้ระบุประเภทของงบประมาณที่เสนอขอมาให้ชัดเจน เช่น งบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงาน งบประมาณด้านบุคลากร งบประมาณในการจัดตั้งกองทุน เป็นต้น รวมถึง**ผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ มาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ หรือตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. ๒๕๖๒**

- **ระบุถึงการสูญเสียรายได้**จากการไม่นำเงินส่งคลังจากการดำเนินการตามข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐในเรื่องนี้

- **การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดภาระต่องบประมาณ หรือภาระทางการคลังในอนาคต หรือก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้** หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการนั้น จัดทำแผนบริหารจัดการกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ ประมาณการรายจ่าย แหล่งเงินที่ใช้ตลอดระยะเวลาดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ โดยต้องเสนอพร้อมกับการขออนุมัติกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการต่อคณะรัฐมนตรี และในกรณีที่การดำเนินการก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ **ให้จัดทำประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่จะได้รับเสนอในการขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีด้วย** โดยต้องจัดเตรียมข้อมูลตามแบบฟอร์มที่ กค. ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการขออนุมัติการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการต่อคณะรัฐมนตรีอย่างเคร่งครัด

---

๗. <u>ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

ความเห็นของหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ให้สรุปสาระสำคัญของความเห็นให้ชัดเจน (โปรดแนบหลักฐานการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว เช่น หนังสือแจ้งผลการพิจารณา รายงานการประชุม มาพร้อมเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีด้วย)

ตัวอย่าง

- การเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลัง หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๕ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐพ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกำหนดให้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี
- การเสนอขอจัดตั้ง**ทุนหมุนเวียน**หรือการแก้ไขวัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียนตามกฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๔ ซึ่งบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีด้วย
- ในการจัดทำ**ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องต้องเสนอเรื่องให้สำนักงบประมาณ (สงป.) พิจารณาการจัดสรรเงินค่าทดแทน**ที่จะต้องจ่ายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และเมื่อ สงป. พิจารณาเสร็จแล้วให้แจ้งผลการพิจารณากลับไปยังหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้ระบุไว้ในหนังสือที่เสนอเรื่องในหัวข้อ “ความเห็นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง” พร้อมแนบสำเนาหนังสือของ สงป.
- ในกรณีที่**ร่างกฎหมายหรือร่างอนุบัญญัติต้องจัดให้มีแผนที่ท้าย** ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบความถูกต้องของท้องที่การปกครอง แนวเขตการปกครอง และรายละเอียดให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งต้องมี**ผลตรวจสอบและรับรองความถูกต้องจากกรมการปกครอง**

๘. **ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง**

ระบุประเด็นข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ซึ่งนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๑

ตัวอย่าง

- การเสนอร่างพระราชกฤษฎีกา .... เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๘ ซึ่งบัญญัติว่า**เมื่อมีความจำเป็นต้องเวนคืนที่ดิน**ตามมาตรา ๗ และจำเป็นต้องสำรวจเพื่อให้ทราบถึงที่ดินที่ต้องได้มาโดยแน่ชัด **ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน** ...

๙. **ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง**

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องกำหนดประเด็นที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ความเห็นชอบ หรือมีมติในเรื่องใดให้ชัดเจนถ้าคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ความเห็นชอบ หรือมีมติในเรื่องที่เสนอ ให้ถือว่ามติของคณะรัฐมนตรีมีผลผูกพันเฉพาะหลักการแห่งประเด็นที่เสนอ เว้นแต่มติของคณะรัฐมนตรีจะระบุไว้ชัดเจนถึงรายละเอียดที่อนุมัติ เห็นชอบ หรือมีมติ” ดังนั้น **การระบุข้อมูลในข้อนี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด** ข้อเสนอที่ขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติจึงจะต้องมีความชัดเจน กระชับ สามารถอ่านเข้าใจได้ว่าประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีมีมติอย่างไร ตลอดจนเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีจะมีมติได้ ซึ่งในการเขียนข้อเสนอฯ จะต้องระบุประเด็นที่หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องต้องการให้คณะรัฐมนตรีมีมติ เช่น รับทราบ อนุมัติ หรือเห็นชอบ โดยแยกเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

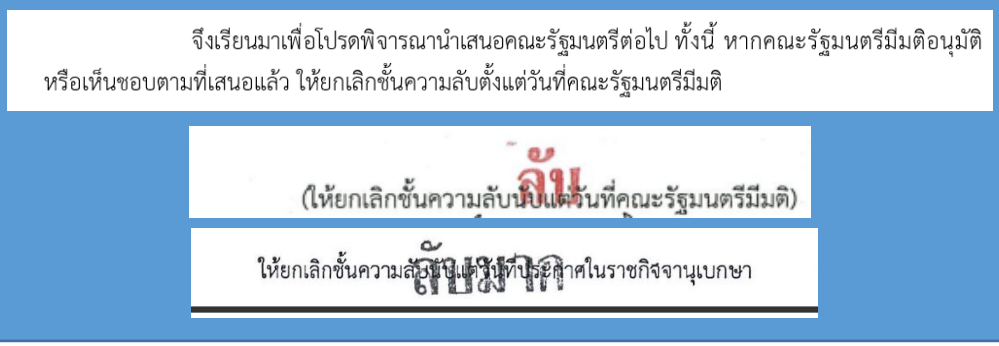
ทั้งนี้ **หากระบุข้อเสนอไม่ชัดเจน** อาจส่งผลให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องจะต้องแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ความเห็นชอบ หรือมีมติในเรื่องใด **และหากเกิดความล่าช้าหรือเสียหายอันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนดังกล่าว ถือเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของเรื่อง** (ตามนัยระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๓ วรรคสอง)

ตัวอย่าง

- กระทรวงพาณิชย์ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา**อนุมัติหลักการ**ร่าง.....
- กระทรวงคมนาคมเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา**ให้ความเห็นชอบร่าง.....**

หมายเหตุ : ในกรณีที่มีการระบุชั้นความลับของเรื่อง หากประสงค์จะยกเลิกหรือปรับชั้นความลับของเรื่องดังกล่าว ให้ระบุต่อท้ายว่า “ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ (หรือเห็นชอบ) ตามที่เสนอแล้ว ให้ยกเลิกชั้นความลับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ”

ตัวอย่าง

ผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้เท่านั้น

- นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

- นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ในฐานะประธานกรรมการ (กรณีเป็นการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีโดยคณะกรรมการต่าง ๆ)

ตัวอย่าง

- นาย.....(ชื่อรัฐมนตรี)..... ประธาน.....

- หัวหน้าองค์กรอิสระ [โดยให้เสนอเรื่องไปยังนายกรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ (๒)]
- หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
- หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ไม่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร

(ตามนัยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖)

- กรณีรักษาราชการแทน

ตัวอย่าง

ขอแสดงความนับถือ

(ลายเซ็น)

นาย.....(ชื่อรัฐมนตรี).....

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง..... รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง.....